

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.12
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.6/7 din 03.07.2015*

CURRICULUM la disciplina

MONITORIZAREA PEDEPSELOR COMUNITARE *(consilieri de probațiune)*

AUTOR:
Igor SANDU,
Oficiului central de probațiune

_____ AVIZAT
Șef Direcție instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2015

I. PRELIMINĂRI

În scopul susținerii practicilor internaționale privind implementarea sancțiunilor comunitare, ca un obiectiv esențial în lupta împotriva criminalității și evitarea efectelor negative ale închisorii, Republica Moldova prin reforma în sectorul justiției, stabilește un loc important pedepselor neprivative de libertate.

Una din sarcinile organului de probațiune este monitorizarea executării pedepselor neprivative de libertate. Pedepsa neprivativă de libertate sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității este pusă în executare de către serviciul de probațiune și este foarte important ca consilierii să cunoască cadrul legal al acesteia, procesul de monitorizare, metodologia. Deseori în practica cotidiană se observă că lucrările la care sunt antrenați subiecții probațiunii sunt limitate. De aceea este necesar de instruit consilierii pentru a implica subiecții într-un spectru mai larg de lucrări, prevăzute de Regulament. Un element important este conlucrarea consilierilor cu APL. Acest organ este direct responsabil de numirea stabilirea obiectelor cu destinație socială la care poate fi implicat subiectul probațiunii. Toate acestea vor fi aduse la cunoștința audiențelor. Tot în cursul dat va fi abordată problema punerii în executare a altor pedepse neprivative de libertate. Corectitudinea lucrului aduce la procesul corect de resocializare a subiecților probațiunii, ceea ce stă în sarcina de bază a organului de probațiunii. Cursul de instruire inițială este destinat persoanelor care nu au experiența profesională în domeniul probațiunii. Cursul își propune să contribuie la cunoașterea privind:

- identificarea măsurilor necesare pentru activitatea de monitorizare a pedepselor comunitare;
- relatarea metodologiei și tehnicilor de monitorizare a muncii neremunerate în folosul comunității;
- dezvoltarea abilităților de cooperare cu organizații, instituții privind stabilirea obiectelor cu destinație socială;
- dezvoltarea abilităților de evaluare psihosocială a subiecților de probațiune condamnați la muncă neremunerată în folosul comunității;
- întocmirea actelor, instrumentelor care se întocmesc în procesul de executare a pedepselor neprivative de libertate;
- relatarea metodologiei de supravegherea altor pedepse comunitare;
- aplicarea tehnicilor motivaționale la subiecților de probațiune.

Curriculumul înglobează trei dimensiuni: cunoaștere, aplicare, integrare. Cunoașterea include acumulare de informație și sistematizare de concepte în domeniul probațiunii. Aplicarea și integrarea presupune formarea și dezvoltarea capacităților de transfer a cunoștințelor teoretice și de utilizare a abilităților practice în activitatea profesională cotidiană, la soluționarea situațiilor problemă și la rezolvarea sarcinilor cu grad avansat de complexitate.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei, consilierul de probațiune va obține următoarele competențe:

- Să identifice măsurile necesare pentru activitatea de supravegherea muncii neremunerate în folosul comunității;
- Să relateze metodologia și tehnicile de monitorizare a muncii neremunerate în folosul comunității;
- Să efectueze o evaluare a subiecților de probațiune cu o examinare sistematică și minuțioasă a cazului individual, inclusiv a riscurilor, factorilor dinamici, statici, personali și

necesităților, intervențiilor necesare pentru abordarea acestor necesități și reacțiilor la aceste intervenții;

- Să contureze un plan de probațiune cu obiective și măsuri de supraveghere a persoanei condamnate la muncă neremunerată în folosul comunității;
- Să stabilească parteneriate cu organizații publice sau private și cu comunitățile locale pentru a promova incluziunea socială a subiecților de probațiune;
- Să determine și relateze acte care se întocmesc în procesul de executare a pedepselor nonprevative de libertate;
- Să determine a obiectelor cu destinației sociale persoanelor condamnate la muncă neremunerată în folosul comunității;
- Să relateze metodologia de monitorizare a altor pedepse comunitare.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- distingă sarcinile care stau în fața organului de probațiune;
- aplice în practică prevederile actelor normative;
- aplice corect procedura de supraveghere;
- utilizeze tehnici și metode motivaționale bazate pe o abordare interdisciplinară și cunoștințe solide ce derivă din cercetării relevante;
- identifice parteneriatelor locale în vederea diversificării tipurilor de lucrări cu destinații sociale;
- evalueze perspectivele resocializării și a diminuării riscului de recidivă;
- întocmească planul de lucru cu subiecții de probațiune;
- contureze un plan de asistență și consiliere în procesul de reintegrare socială a subiecților de probațiune;
- dezvolte metode de intervenții în buna asigurare a drepturilor subiecților de probațiune;
- coopereze cu alte agenții din sistemul de justiție, ONG-uri și cu societatea civilă pentru a-și implementa sarcinile și obligațiile în mod eficient;
- reflecteze gradul în care a fost definit și implementat planul de probațiune și în ce măsură și-a atins aceste obiective;
- recomande soluții pentru depășirea dificultăților în lucrul cotidian;
- înainteze propuneri referitor la îmbunătățirea procedurilor de monitorizare;
- Să înainteze propuneri de modificarea și completarea documentației în procesul de lucru.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Monitorizarea pedepselor comunitare	Igor SANDU	16	4	12	Teste pentru verificarea cunoștințelor

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Procedura de executare a pedepsei penale sub formă de munca neremunerată în folosul comunității	2	4
2.	Supravegherea executării muncii neremunerate în folosul comunității	2	8

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Procedura de executare a pedepsei penale sub formă de munca neremunerată în folosul comunității		
Ore curs • Cadrul legal; • Rolul organului de probațiune în procesul de executare pedepselor nonprelative; • Termeni de asigurarea executare munci neremunerate în folosul comunității; • Delimitarea principiilor de bază ale pedepselor comunitare; • Planificarea activității.	Curs-prelegere Proiector/laptop Prelegerea cu suport vizual. Power Point, Tabla flipchart.	Ore curs Brainstorming. Lectura surselor din lista bibliografică.
Ore practice • Stabilirea cursului de punere în executare a pedepsei cu munca neremunerată în folosul comunității; • Acțiunile consilierului de probațiune în procedura de executare a pedepsei; • Stabilirea competențelor instituțiilor, actorilor comunitar în procedura de executare a MNFC; • Procedura de stabilirea obiectelor cu destinație socială; • Elaborarea instrumentelor de repartizarea orelor de MNFC; • Elaborarea demersurilor privind soluționarea chestiunilor apărute în procesul de supravegherea executării pedepsei;	Seminare. Studiu de caz Tabla flipchart. Tehnica de calcul	Ore practice Soluționarea spețelor. Activității de grup. Pregătirea temelor pentru activitățile practice; Elaborarea unor lucrări de analiză și cercetare. Dezbateri/discuții Proiecte
Tema 2. Supravegherea executării muncii neremunerate în folosul comunității		

Ore curs • Etapele premergătoare de stabilirea primei întrevederi; • Evaluarea psihosocială a persoanelor condamnate la MNFC; • Procedura de repartizarea orelor de muncă neremunerată în folosul comunității; • Întocmirea graficului de repartizarea pedepsei; • Prezentarea condamnatului la obiectul cu destinație socială; • Schimbarea locului de trai a condamnatului; Ore practice • Elaborarea instrumentelor de repartizarea orelor de MNFC; • Elaborarea demersurilor privind soluționarea chestiunilor apărute în procesul de supravegherea executării pedepsei; • Procedura de încetare activităților de punerea în aplicare a pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității; • Excluderea condamnaților din evidența organului de probațiune;	Curs-prelegere Proiector/laptop Tabla flipchart. Tehnica de calcul	Ore curs Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică. Ore practice Soluționarea spețelor. Lucrul în grupuri. Pregătirea temelor pentru activitățile practice; Elaborarea unor lucrări de analiză și cercetare;

VII. EVALUAREA

Evaluarea se va efectua continuă și la final.

A.Evaluarea continuă se va realiza prin:

- răspunsuri verbale, participare la dezbateri/studii de caz;
- prezentarea de lucrări individuale;
- prezentări de informații etc.
- participarea audiențelor în cadrul orelor practice;
- realizarea activităților individuale;
- susținerea unei testări care vor conține sarcini cu obiective de apreciere a cunoștințelor;

B.Evaluarea finală se va efectua sub forma unui examen la finele disciplinei de studiu prin testare.

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte normative:

- 1) Codul Penal al Republicii Moldova din 18.04.2002, Monitorul Oficial, nr. 72-74 din 14.04.2009;
- 2) Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova din 14.03.2003, Monitorul Oficial, nr.104-110 din 07.06.03;
- 3) Codul de executare al Republicii Moldova din 24.12.2004, Monitorul Oficial, nr. 214-220 din 05.11.2010;
- 4) Legea cu privire la probațiune nr.8 din 14.02.08, Monitorul Oficial, nr.103-105 din 13.06.08;
- 5) Legea cu privire la adaptarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție nr. 297 din 24.02.99, Monitorul Oficial, nr. 39-41 din 22.04.99;
- 6) Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, Monitorul Oficial, nr. 32-35 din 09.03.2007;
- 7) Hotărîrea Guvernului nr. 918 din 05.10.1999 cu privire la crearea Centrului coordonator de adaptare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție, Monitorul Oficial, nr. 112-114 din 14.10.1999;
- 8) Hotărîrea Guvernului nr. 331 din 23.04.2009 cu privire la unele măsuri de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție, Monitorul Oficial, nr. 86-88 din 08.05.2009;
- 9) Regulamentului cu privire la modul de executare a pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității (aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1643 din 31.12.2003, Monitorul Oficial, nr. 16-18 din 23.01.2004),
- 10) Regulamentul privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune (aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 827 din 10.09.2010, Monitorul Oficial, nr. 166-168 din 14.09.2010);
- 11) Regulamentul Consiliului Centrului coordonator de adaptare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție, aprobat prin decizia Consiliului la nr.3 din 30.12.08;
- 12) Ordin nr. 560 din 31.12.2008 cu privire la aprobarea condițiilor și formei contractului de acordare a asistenței psihosociale persoanelor liberate din locurile de detenție și a regulilor privind modul de întocmire a referatului prezentințial de evaluare a personalității (Monitorul Oficial, nr. 10-11 din 23.01.2009);
- 13) Instrucțiunea cu privire la activitatea de probațiune sentințială în comunitate în privința condamnaților adulți și minori, aprobată prin Ordinul nr. 92 din 30 mai 2011;
- 14) Instrucțiunea cu privire la activitățile de punere în aplicare a pedepsei penale și sancțiunii contravenționale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, aprobată prin Ordinul nr. 142 din 19 noiembrie 2012.

Reglementări internaționale:

- 1) Regulile minimale ale Națiunilor Unite pentru elaborarea unor măsuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokyo) 45-110 din anul 1990, Cea de-a 68-a ședință plenară, 14 decembrie 1990;
- 2) Principiile Națiunilor Unite pentru prevenirea delincvenței juvenile (Principiile de la Riyadh), Rezoluția 45/112 14 decembrie 1998, (a 68-a Sesiune Plenară);
- 3) Recomandarea Nr. R (92) 16 a Comitetului de Miniștri către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate, adoptată de Comitetul de Miniștri în 19 octombrie 1992, cu ocazia celei de a 482-a reuniune a vice-miniștrilor;
- 4) Recomandarea (2000) 22 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei către statele membre privind îmbunătățirea aplicării normelor europene cu privire la sancțiunile și măsurile comunitare, adoptată de Comitetul de Miniștri pe 29 noiembrie 2000 la a 731-a întâlnire a vice-miniștrilor;
- 5) Recomandarea Rec (2003) 22 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind liberarea condiționată (parole), adoptată la 24 septembrie 2003 la cea de-a 853-a întrunire a vice-miniștrilor;

- 6) Recomandarea CM/Rec (2010) 1 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei către statele membre cu privire la Regulile de Probațiune ale Consiliului Europei, adoptată de către Comitetul de Miniștri la 20 ianuarie 2010, la cea de-a 1075-a adunare a vice-miniștrilor;

Practica judiciară:

- 1) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.6 din 14 noiembrie 2008 cu privire la practica aplicării unor prevederi ce reglementează punerea în executare a hotărîrilor judecătorești cu caracter penal,(www.csj.md);
- 2) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.8 din 4 iulie 2005 despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației naționale și internaționale privind aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și executarea acestei pedepse (Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.12,(www.csj.md));
- 3) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.39 din 22 noiembrie 2004 cu privire la practica judiciară în cauzele penale privind minorii (Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.7, pag.6);(www.csj.md);
- 4) Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.16 din 31 mai 2004 cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale, (Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2004, nr.6, pag.22);(www.csj.md);

Literatură de specialitate:

- 1) Dolea I., Zaharia V., Revista de științe penale, supliment 2007, Culegere de acte naționale și internaționale în domeniu penal, volumul I, Institutul de Reforme Penale, Chișinău, 2007;
- 2) Ciobanu V., Rotaru V., Zaharia V., Dolea I., Justiția Juvenilă; Instituția probațiunii în sistemul de drept al Republicii Moldova; Mediarea penală. PNUD Moldova, Institutul Național al Justiției. - ELAN POLIGRAF S.R.L., 2009 – (Seria: Suporturi de curs). – Cartea a 11-a. – 296 p.
- 3) Zaharia V., Popa Vl., Popa V., Astrahan L., Ghidul consilierului de probațiune, - Editura. „Bons Offices” S.R.L., 2009, 220 p. ;
- 4) Zaharia V., Popa V., Rotaru V., Martin D., Beldiga C. Alternative la detenție. Raport de evaluare. – Editura „Helmax-Exim” SRL, 2009, 184 p. ;
- 5) Dolea I., Zaharia V., Rotaru V., Popa V., Probațiunea în Republica Moldova. Raport de monitorizare. - Editura. „Bons Offices” S.R.L., 2011, 100 p. ;
- 6) Florian Gh., Zaharia V., Dilion M., Popa V., Moraru-Chilimar R., Probațiunea presentențială în privința minorilor. Teorie și practică, Institutul de Reforme Penale, Chișinău, 2005;
- 7) Ulianovschi X., Mîrza V., Golubțov I., Rijicova S., „Ghid privind munca neremunerată în folosul comunității aplicată față de minori”, IRP, Chișinău, 2006;
- 8) Vulpescu A., N. Canțer, D. Postu, Iu. Adam, „Pregătirea pentru liberare a deținuților”, IRP, Chișinău, 2007;
- 9) Caciamac L., Zaharia V., Canțer N., Postu D., Raportul misiunii de evaluare a necesităților în domeniul pregătirii pentru liberare a deținuților. - Institutul de Reforme Penale. – Editura Helmax-Exim, 2006, pag.92 p. ;
- 10) Cojocar V., Zaharia V., Cepraga I., Adam Iu., Vulpescu A., Pregătirea pentru liberare a deținuților. - Ch. „Cu drag” SRL, 2009, 196 p. ;
- 11) Prițcan V., Gribincea T., Moraru-Chilimar R., Cojocar A., Fiscuci C., Popa V., Dumbrăveanu V., Lungu V., Popovici M., Reintegrarea socială a persoanelor liberate din locurile de detenție. Ghid practic, Institutul de Reforme Penale, Chișinău, 2007;
- 12) Dolea I., Zaharia V., Ardeleanu D., Cepraga I., Șarban S., Capacități și abilități de reintegrare socială a deținuților. Cercetare sociologică. - Institutul de Reforme Penale – Editura „Bons Offices” SRL, 2009, 56 p. ;

- 13) Ciobanu D., Bolotovici L., Popa V., Gribincea T., Zaharia V., Reintegrarea socială a persoanelor liberate din locurile de detenție, IRP, Chișinău, 2009;
- 14) Zaharia V., Pistrinciuc V., Racu A., Raport de monitorizare și evaluare a activității de reintegrare socială a persoanelor liberate din locurile de detenție. – Editura „Cu drag” SRL, 2009, 36 p. ;
- 15) Zaharia V., Harconiță N., Popa V., Ghid de implicare comunitară în activitatea de probațiune în privința minorilor. - Editura „Bons Offices” S.R.L., 2010, 68 p.;
- 16) Anton M. Van Kalmthout, Reintegrarea socială și supravegherea infractorilor în opt țări europene, Editura „Craiova”, 2004;
- 17) Durnescu I., Manualul consilierului de reintegrare socială și supraveghere, Craiova, 2001;
- 18) <http://www.irp.md/probatiune.php>;
- 19) <http://www.justice.gov.md>;
- 20) [http://www.cepprobation.org/
www.probatiune.gov.md](http://www.cepprobation.org/www.probatiune.gov.md)